

АНАЛІЗ СТАНУ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У ДІЯЛЬНІСТЬ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Зборовська Т. В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Навколишнє середовище впливає на багато аспектів нашого повсякденного життя. На протязі останніх трьох десятиріч відбулися значні зміни в менталітеті та відношенні суспільства до довкілля.

Взаємодія господарської діяльності з навколишнім середовищем характеризується величезними масштабами змін в екології планети та країни насамперед. Сукупність факторів призводить до формування екологічної ситуації, що потребує всебічного вивчення та активних дій щодо запобігання можливим негативним наслідкам. Одним з альтернативних варіантів є екологічний менеджмент, який сприяє оперативному управлінню процесами використання природних ресурсів та охорони навколишнього природного середовища.

Міжнародні стандарти серії ISO 14000, на відміну від інших природоохоронних стандартів, орієнтовані не тільки на кількісні параметри й технології, а й на створення на підприємстві системи екологічного менеджменту (СЕМ), що є невід'ємною частиною системи загального управління підприємством.

В Україні екологічна стандартизація та нормування проводяться з метою встановлення комплексу обов'язкових норм, правил та вимог з охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів і забезпечення екологічної безпеки.

Офіційно стандарти серії ISO 14000 є добровільними. Вони не замінюють законодавчих вимог, а забезпечують систему визначення того, яким чином підприємство впливає на навколишнє середовище та як виконуються вимоги чинного законодавства.

Незважаючи на добровільність стандартів, великі підприємства намагатимуться одержати сертифікацію за ISO 14000 в першу чергу тому, що така сертифікація є однією з невідмінних умов конкурентоспроможності продукції на міжнародних ринках.

Окрема роль в проблемі екологічної безпеки належить фармацевтичному комплексу, оскільки різноманіття продукції, технологій та сировини обумовлюють широкий спектр і достатньо високі концентрації забруднювачів у довкіллі. СЕМ була сертифікована на підприємствах 155 країн. В п'ятірку лідерів ввійшли: Китай, Японія, Іспанія, Італія та Велика Британія. Перше місце посіла металопродукція, друге – будівництво, третє – електричне та оптичне обладнання. Фармацевтична промисловість на 13 місці.

В Україні міжнародні стандарти ISO серії 14000 були прийняті як національні в 1998 році. Однак аналіз показує, що їхнє впровадження здійснювалось досить повільними темпами. Станом на 1 січня 2006 року в національній системі сертифікації було зареєстровано лише 23 підприємства, що впровадили й сертифікували СЕМ. За п'ять років кількість підприємств, які сертифікували СЕМ збільшилася до 136 (чинні сертифікати залишалися тільки в 103 з них). Ще за 5 років ця кількість збільшилася в тричі. Тільки за останній рік видано близько 150 сертифікатів, три з них фармацевтичним компаніям.

За 2016 рік в середньому по Україні за квартал сертифікуються від 6 до 8 СЕМ. Першість належить харчовій промисловості. Близько 2% від загальної кількості отриманих сертифікатів приходиться на фармацевтичний сектор.

На сучасному ж етапі науково-технічного прогресу поряд з підвищенням екологічних вимог до технологій виробництва, екологічний менеджмент виходить на перший план і стає вирішальним фактором економіки, що визначає її подальший ефективний розвиток.